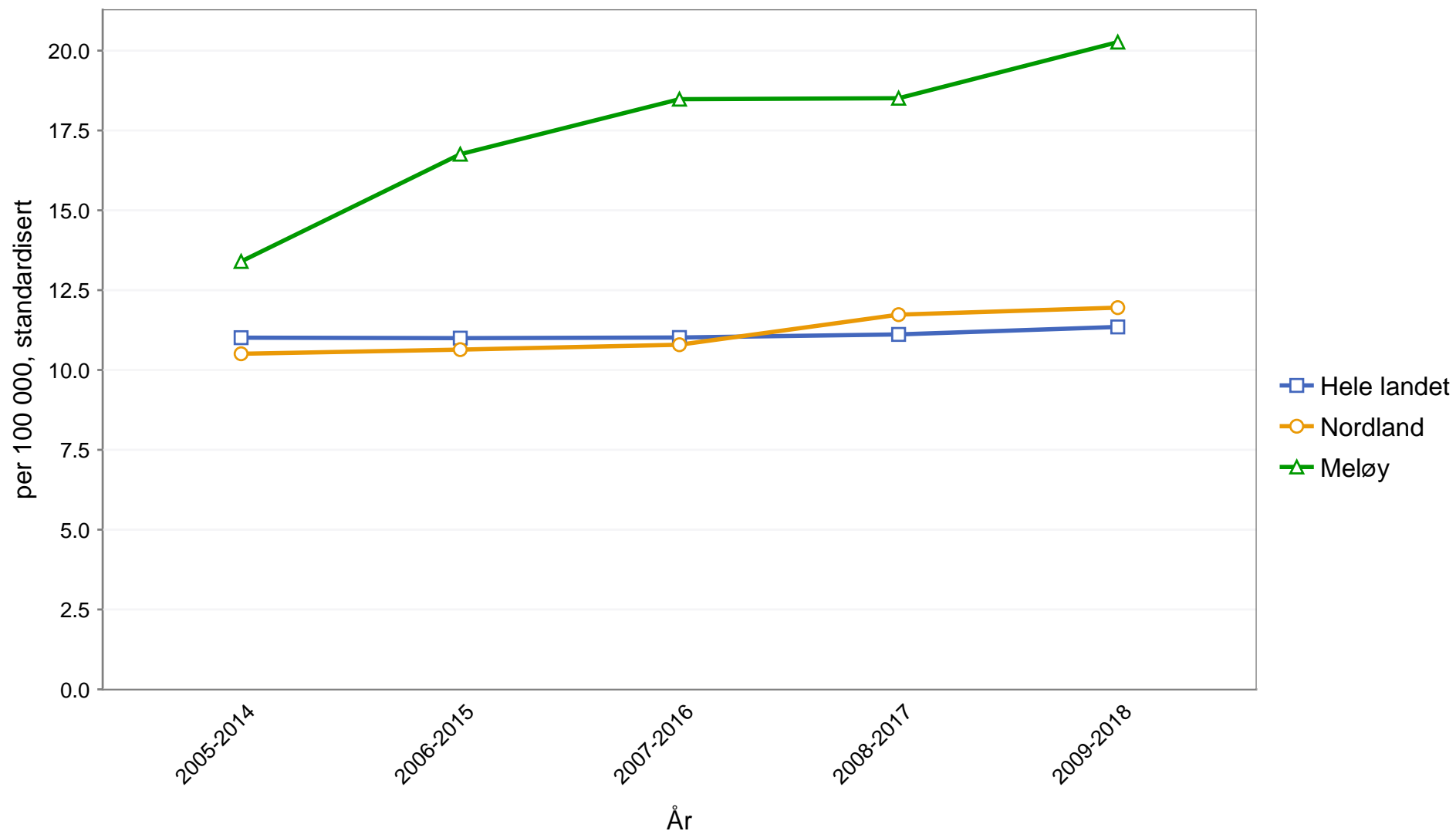

Dødelighet, tidlig død (B, inndeling per 1.1.2020) - 0-74 år, per 100 000, standardisert, kjønn samlet, Selvmord (X60-X84, Y87.0)

Dødelighet, tidlig død (B, inndeling per 1.1.2020) - 0-74 år, per 100 000, standardisert, kjønn samlet, Selvmord (X60-X84, Y87.0)

Beskrivelse

Antall døde i aldersgruppen per 100 000 innbyggere per år, alders- og kjønnsstandardisert. Statistikken viser 10 års glidende gjennomsnitt (dvs. gjennomsnitt for overlappende 10-årsperioder). Statistikken vises for kommune- og fylkesinndeling per 1.1.2020. For å endre tabellen, åpne "endre utvalg av...".

Fire måttall er tilgjengelig. Bruk knappen Måttall for å velge:

1. Årlig antall = Årlig antall, angitt som gjennomsnitt over 10-årsperioder.
2. Per 100 000 = Antall per 100 000 innbyggere* per år (rate), angitt som gjennomsnitt over 10-årsperioder.
3. Per 100 000, standardisert= Antall per 100 000 innbyggere* per år (rate), angitt som gjennomsnitt over 10-årsperioder. Standardisert for alders- og kjønns sammensetning.
4. Forholdstall (Norge=100), standardisert= Forhold mellom kommunens standardiserte rate og raten på landsbasis et gitt år, angitt som gjennomsnitt over 10-årsperioder. Eksempler; forholdstall = 130 betyr at kommunens standardiserte rate er 30 % høyere enn landsnivået. Et forholdstall på 87 betyr at kommunens standardiserte rate er 13 % lavere enn landsnivået.

*Omfatter innbyggere i det aktuelle alders- og kjønnssegmentet.

Statistikken er basert på bosted 1.1. det aktuelle året. De som ikke er bosatt i Norge 1.1. det aktuelle året ekskluderes fra statistikken.

Standardiserte tall anbefales ved sammenligning mellom geografiske områder og når du ser på utvikling over tid. Hensikten med standardisering er å redusere påvirkning av ulik alders- og kjønns sammensetning når man sammenligner grupper i tid og rom.

Metoden som er benyttet er indirekte standardisering med løpende år som referanse.

Data på dødsårsaker omfatter flere indikatorer. Beskrivelsen av dataene vil derfor gjelde flere dødsårsaker. Følgende grupper av dødsårsaker (ICD-10) er presentert:

Alle dødsårsaker

Hjerte- og karsykdommer (I00-I99)

Akutt hjerteinfarkt (I21-I22)

Hjerneslag (I61, I63 og I64)

KOLS (Kronisk obstruktiv lungesykdom) (J44)

Kreft (C00-C97)

Lungekreft (C32-C34)

Prostatakreft (C61)

Brystkreft (C50)

KOLS og lungekreft (J44 og C33-C34)

Voldsomme dødsfall (V01-Y89)

Ulykker (V01-X59). Omfatter senfølger i ICD-10-kodeverket.

Selvmord (X60-X84, Y87.0). Omfatter selvmord og villet egenskade, inkludert senfølger.

Endringer per desember 2019:

Diagnosegruppen iskemisk hjertesykdom (I20-I25) er erstattet med akutt hjerteinfarkt (I21-I22). Hele tidsserien er oppdatert med ny definisjon.

Ved publisering i desember 2019 vises statistikken for kommune- og fylkesinndeling per 1.1.2020. Tall for kommune- og fylkesinndeling per 1.1.2018 finnes under "Avsluttede tidsserier". Tallene under avsluttede tidsserier er ikke oppdatert med ny årgang og på grunn av oppdateringer i registeret er tallene ikke direkte sammenlignbare med tallene som presenteres i denne tabellen.

Tall for Sandefjord og Tønsberg kommune kan avvike noe fra tidligere publiserte tall fordi grensejusteringen som medførte at området Vear ble overflyttet Sandefjord til Tønsberg i 2017 nå er tatt hensyn til. I statistikkbanken er hele tidsserien oppdatert med nye tall.

Tidligere endringer:

I desember 2018 endret Dødsårsaksregisteret metodikken for håndtering av dødsfall som ikke er meldt til Dødsårsaksregisteret samt hvordan man kalkulerer om den avdøde var bosatt i Norge på død tidspunktet. Tallene bakover i tid er oppdatert etter ny metodikk, noe som medfører noen endringer. Fra desember 2018 omfatter dødsårsaken hjerneslag ICD-10-kodene I61, I63 og I64 (ICD-9 431, 433, 434 og 436). Tidligere inkluderte hjerneslag ICD-10-kodene I60- I69. Hele tidsserien er oppdatert med ny definisjon.

Begrunnelse for valg av indikator

Informasjon om tidlig død (her definert som død før 75 års alder) av gitte sykdomsgrupper gir oss viktig informasjon om hvor vi bør sette inn forebyggende tiltak. Dagens dødsårsaksmonster gjenspeiler ikke nødvendigvis befolkningens levevaner de siste årene.

De viktigste dødsårsakene i Norge i dag er hjerte- og karsykdommer og kreft.

Les mer om dødsårsaker her:

<https://www.fhi.no/hn/dod/>

Kilde

Dødsårsaksregisteret ved Folkehelseinstituttet

Innsamling

Statistikken er basert på opplysninger i Dødsårsaksregisteret og omfatter alle bosatte i Norge. Statistikken omfatter altså de som er bosatte i Norge og dør i utlandet. Turister og andre som ikke er bosatte, men som dør i Norge, telles ikke med i statistikken. Dødsårsaksstatistikken utarbeides på grunnlag av dødsmeldinger fra offentlige leger. I tillegg innhentes opplysninger fra Kreftregisteret, Medisinsk fødselsregister, statistikk over veitrafikkulykker og resultater av obduksjoner fra sykehus og rettsmedisinske undersøkelser. Ved kodingen av dødsårsaker skal man velge den underliggende dødsårsaken som er oppgitt av utstedende lege. Underliggende dødsårsak er definert som den sykdom eller skade som etter legens mening, startet rekken av de tilstander som ledet direkte til døden. Dødsårsakene kodes ellers i samsvar med prinsipper og retningslinjer som er fastlagt av WHO, og man benytter den internasjonale sykdomsklassifikasjonen ICD (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems).

Tolkning og feilkilder

Da FHI overtok Dødsårsaksregisteret ble det gjort et prinsippvedtak om å publisere oppdaterte tall, også når det kom nye opplysninger etter at årgangen offisielt var avsluttet. Det vil vanligvis føre til at det oppdaterte tallet er noe høyere, men det kan også føre til at det blir lavere (i enkelte subgrupper), f.eks. dersom DÅR får opplysninger om at en person som har vært regnet som bosatt likevel ikke var det (men utvandret). Det er lagt ned mye arbeid i å lage en befolkningsbase av så god kvalitet som mulig, og tallene for døde i DÅR passer nå godt med tallene i befolkningsbasen hos SSB.

Store endringer i statistikken der årene 1995-1996 er involvert, kan skyldes overgangen fra kodeverk ICD-9 til ICD-10.

Dødelighet, tidlig død (B, inndeling per 1.1.2020) - 0-74 år, per 100 000, standardisert, kjønn samlet, Selvmord (X60-X84, Y87.0)

Tallene kan avvike noe fra det som publiseres i Dødsårsaksregisterets statistikkbank. Dette skyldtes at statistikken i KommuneHelsen er basert på bosted 1.1. det aktuelle året og at de som ikke er bosatt i Norge 1.1. det aktuelle året ekskluderes fra statistikken.

Mindre grensejusteringer mellom kommuner 1.1.2020 er ikke tatt hensyn til i statistikken verken for telleren eller nevneren som inngår i beregningen av indikatoren.

Datakvalitet

Datakvaliteten regnes for å være i hovedsak god. Det utføres imidlertid stadig færre obduksjoner slik at kvalitetssikringen av diagnoser er vanskelig.

Diagnosesetting fra selve dødsårsaksundersøkelsen og legens rapportering av informasjon på dødsmelding er de største kildene til usikkerhet knyttet til dødsårsaksstatistikken. Feilene for visse sykdommer kan være betydelige. Et problem er at det ved ca 20% av dødsfallene er angitt en uspesifikk eller lite informasjonsbærende diagnose som underliggende dødsårsak.

Når tall mangler

Statistikk basert på færre enn fire tilfeller skjules av personvern hensyn (tidligere var grensen satt til færre enn tre tilfeller. Ved publisering desember 2019 ble det innført ny grense, og hele tidsserien er oppdatert bakover i tid med denne nye grensen). Dette kriteriet gjelder summen av tilfeller i perioden det er laget gjennomsnitt over. Der befolkningssegmentet som tilfellene er hentet fra er mindre enn 10, skjules også tallene av personvern hensyn. I tillegg skjules statistikk for en undergruppe dersom tallet for denne undergruppen, sammen med tallet for overgruppen, kunne vært brukt til å utlede et tall som er skjult av personvern hensyn.

Dersom mer enn 20 prosent av tallene i en tidsserie er skjult av personvern hensyn, skjules hele tidsserien for ikke å skape et skjevt inntrykk av situasjonen i kommunen. Tidsserier skjules også der mer enn 50 prosent av tallene i tidsserien er basert på 6 eller færre tilfeller.

Av tekniske grunner er tidsserien begrenset til 17 årganger.

Tidsperioder

1993-2002 til 2009-2018 (10 års glidende gjennomsnitt)

Geografisk nivå

Land, fylke og kommune, og bydeler i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim

Kjønn

Kjønn samlet, menn og kvinner

Aldersgrupper

0-74 år, 0-44 år og 45-74 år

Oppdateres

Årlig

Sist oppdatert

04.12.19

Nøkkelord

Klikk på et nøkkelord for å søke etter lignende indikatorer.

- Død
- Dødsårsak
- Dødsårsaksregister

Artikler, faktaark

Nedenfor finner du lenker til artikler, faktaark og rapporter. Disse belyser for eksempel utviklingstrekk og helseforskjeller i befolkningen etter kjønn, alder, fylke og sosioøkonomisk status:

- [Folkehelse rapporten: Hjerte- og karsykdommer i Norge](#)
- [Folkehelse rapporten: Kreft i Norge](#)
- [Skader og ulykker i Norge](#)
- [Folkehelse rapporten: Selvmord i Norge](#)